

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-67>

УДК 339.97:004:339.922(4-672ЄС)

JEL classification: F15, O33, O52, L86, F63

ІВАНЦОВ Сергій

Університет митної справи та фінансів

<https://orcid.org/0000-0002-8715-0778>

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЄС У ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

Розглядаючи розбудову цифрової економіки (ЦЕ) як один із центральних пріоритетів стратегії ЄС, варто акцентувати увагу на зовнішньому аспекті її розвитку. Це зумовлено перетворенням цифрової трансформації (ЦТ) на чинник конкурентоспроможності, зростання та стійкості економіки в умовах глобалізації. Об'єднаний ЄС орієнтований на зміцнення позицій як глобального гравця, захист спільних інтересів країн-членів та поширення власного підходу до цифровізації у світі. Це важливо для України з точки зору розбудови власної ЦЕ, прискорення євроінтеграції та вироблення стратегії включення у світовий цифровий порядок. Метою роботи є виявлення особливостей розвитку ЦЕ ЄС у сучасному глобальному контексті. Акцентовано увагу на важливості набуття ЄС цифрового суверенітету, що є багатоаспектним завданням. Наголошено на тому, що існує потреба у більшій орієнтації на глобальне лідерство та активності на світовій арені. Тому визначено сильні та слабкі сторони ЄС у цифровій сфері порівняно з іншими глобальними гравцями. Сфокусовано увагу на специфіці правового регулювання цифрової галузі, відставанні ЄС від США та КНР у прикладних розробках, інноваціях і виробництві напівпровідників. За допомогою Глобального індексу конкурентоспроможності талантів доведено, що ЄС наразі поступається у боротьбі за людський капітал. Показано відставання ЄС у фінансуванні розробок передових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Водночас звертається увага на позитивні зрушення, зокрема у впровадженні ІКТ бізнесом та досягненнях ряду європейських компаній. Виокремлюючи основні напрями зміцнення цифрового суверенітету, відзначено необхідність особливої уваги до підвищення рівня цифрової конвергенції країн-членів, про проблемність якої свідчать показники Індексу розвитку ІКТ. Оцінено позиції ЄС у міжнародній торгівлі ІКТ-послугами та ІКТ-товарами, що, попри позитивні зміни, підтверджує необхідність зменшення залежності від імпорту. На покращення позицій ЄС у світі спрямована його нова Міжнародна цифрова стратегія, яка визначає шляхи посилення внутрішньої спроможності та підтримки бізнесу, досягнення самостійності й глобального лідерства.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, цифровізація, цифрова трансформація, Європейський Союз, цифрова економіка, глобалізація, конкуренція, інновації, таланти, міжнародна торгівля.

IVANTSOV Serhii

University of Customs and Finance

DEVELOPMENT OF THE EU DIGITAL ECONOMY IN A GLOBAL CONTEXT

Considering the development of the digital economy as one of the central priorities of the EU strategy, it is important to emphasize the external dimension of its growth, driven by the transformation of digitalization into a key factor of competitiveness, economic growth, and resilience in the context of globalization. The EU is oriented toward strengthening its position as a global actor, protecting the common interests of its member states, and promoting its own approach to digitalization worldwide. This is particularly important for Ukraine in terms of building its own digital economy, accelerating European integration, and developing a strategy for integration into the global digital order. The aim of this study is to identify the key features of the EU's digital economy development in the contemporary global context. The paper emphasizes the importance of achieving digital sovereignty for the EU, which is a multidimensional task, and highlights the need for a stronger orientation toward global leadership and increased activity on the international stage; accordingly, the strengths and weaknesses of the EU in the digital sphere are identified in comparison with other global actors. Particular attention is paid to the specifics of legal regulation in the digital sector, as well as to the EU's lag behind the United States and China in applied developments, innovation, and semiconductor production. Using the Global Talent Competitiveness Index, it is demonstrated that the EU currently lags behind in the competition for human capital, and the study also reveals its shortcomings in financing advanced ICT development. At the same time, positive developments are noted, particularly in the adoption of ICT by businesses and the achievements of a number of European companies. Among the key directions for strengthening digital sovereignty, special attention is given to increasing the level of digital convergence among member states, the challenges of which are evidenced by the indicators of the ICT Development Index. The EU's position in international trade in ICT services and goods is also assessed and, despite positive changes, confirms the need to reduce dependence on imports. The EU's new International Digital Strategy is aimed at improving its global standing by strengthening internal capacity and supporting businesses, as well as achieving greater autonomy and global leadership.

Keywords: information and communication technologies, digitalization, digital transformation, European Union, digital economy, globalization, competition, innovation, talents, international trade.

Стаття надійшла до редакції / Received 26.03.2026

Прийнята до друку / Accepted 23.04.2026

Опубліковано / Published 28.05.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ІВАНЦОВ Сергій

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розвиток ЦЕ є базовим пріоритетом стратегії ЄС. Окрім внутрішнього, визначально важливим є зовнішній аспект ЦТ, що зумовлено значущістю цифровізації для забезпечення конкурентоспроможності, зростання та стійкості економіки. Об'єднаний ЄС як глобальний гравець конкурує передусім із США та КНР

за формування світового цифрового порядку, прагнучи просувати власні цінності та бачення цифрового майбутнього. Це формує наукове завдання – дослідити та визначити особливості розвитку ЦЕ ЄС в існуючому глобальному контексті, враховуючи його світогосподарські позиції та суперництво, що посилюється. Це важливо для України з позиції розбудови власної ЦЕ, прискорення євроінтеграції та вироблення стратегії інтеграції у світовий цифровий порядок.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Увага до розвитку ЦЕ, зокрема у ЄС, стрімко зростає. Це зумовлено тим, що цифровізація стала чинником зростання економіки (Д. Ревенко [1], Ю. Романенков [1], Т. Полозова [1], В. Лебедченко [1], К. Молчанова [1]), а також однією з визначальних передумов переходу до парадигми сталості (А. Вирзару [2]). В умовах глобалізації значущим є зовнішній аспект розвитку ЦЕ. Країни тісно пов'язані економічними мережами і техноглобалізмом (Г. Фаррелл [3], А. Л. Ньюман [3]). Тому цифровізацію потрібно розглядати у глобальному контексті. Світові гравці мають власні стратегії цифрового розвитку, що набувають гео економічного та геополітичного значення. Суперництво США та КНР переросло у справжню технологічну війну (А. Бредфорд [4]). Китай намагається подолати відставання від США та побудувати власну модель цифрового розвитку [5]. Насамперед конфліктність проявляється у сфері цифрової торгівлі (С. Азмех [6], К. Фостер [6], Х. Ечаваррі [6]). У нову глобальну еру формуються нові правила торгівлі, зокрема цифрової, головним чином під впливом ЄС, США та Китаю (Дж. Ю [7]). Спочатку у сфері торгівлі, а згодом і в інших сферах виникає проблема цифрового суверенітету (С. Джу [8]). Країни починають формувати власні стратегії цифрового суверенітету, що стосуються кібербезпеки (О. Прокопишин [9], Н. Трушкіна [9]). У формуванні світового цифрового порядку роль ЄС стає особливою (Ф. Ернандес де Рохас та співавтори [10]). ЄС намагається поширити власний підхід до розвитку ЦЕ, тому стратегічним для нього є забезпечення цифрового суверенітету (В. Мячин [11], О. Висоцький [11]). Такий суверенітет ЄС має багатовимірне розуміння та потребує відповідного забезпечення (П. Мартінес-Раміль [12], Х. Боланьос-Фраскет [12], О. Гауляк [12], Т. Керікмяе [12]). Однак посилення глобального впливу ЄС у цифровій сфері є екзистенційним викликом для нього, що вимагає внутрішніх змін і зміцнення потенціалу (Ф. Пачеко [13], М. Велес [13]) тощо.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Попри значну увагу науковців, глобальні аспекти розвитку ЦЕ у ЄС досліджені фрагментарно. Недостатньо визначено сильні та слабкі сторони ЄС, а також не повною мірою оцінено його глобальні позиції у цифровій сфері, що є критично важливим у контексті загострення суперництва зі США та КНР.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою роботи є виявлення особливостей розвитку ЦЕ ЄС у сучасному глобальному контексті.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Стратегічним завданням ЄС є цифровий суверенітет, йому важливо досягти автономії у сфері ІКТ, що має багато складових, зокрема у виробництві напівпровідників. Також ЄС наразі поступається лідерам у таких сегментах цифрової сфери, як: інфраструктура, платформи, соціальні мережі, месенджери. У ЄС менше проривних інновацій та майже не виникає нових компаній – технологічних гігантів. Актуальною є проблема подолання розриву із США, а також залежності від КНР. Забезпечення цифрового суверенітету є багатоаспектним завданням, включаючи: зменшення залежності від імпорту технологій, послуг і напівпровідників; посилення спроможності створення власних ІКТ; нарощування інноваційної спроможності; забезпечення стійкості та кібербезпеки; досягнення збалансованого регулювання цифрової сфери [14]. Порівняно із США, а частіше і з КНР, слабкими сторонами ЄС у цифровій сфері є: повільність ухвалення і реалізації стратегічних рішень; «жорсткість» регулювання; розбіжності у національних правилах країн-членів, їх фрагментованість; технологічна залежність від імпорту; інфраструктурне відставання цифрової бази; висока вартість електроенергії; повільність розробки та впровадження інновацій; дефіцит інвестицій; недостатня координація між наукою та високотехнологічним сектором; дефіцит профільних спеціалістів; низька конкурентоспроможність європейських ІТ-компаній; асиметричність цифрового розвитку країн-членів; повільна цифровізація бізнесу тощо. Ці слабкості мають глибокий і системний характер та вимагають кардинальних змін. Втім, ЄС має значні переваги та сильні сторони, зокрема: економічну потужність і розвинену господарську структуру; потужний сукупний цифровий потенціал та масштабний ринок; значні інституційні ресурси; нарощування інвестицій у цифрову інфраструктуру, науку й освіту; потужну фінансову підтримку бізнесу з боку інституцій ЄС; розгалужену мережу міжнародної співпраці тощо. Загалом ЦТ природно відбувається дуже повільно, як і імпортозаміщення ІКТ. Негативно впливає європейська специфіка щодо браку культури ризику, недостатнього досвіду виходу на ринок, дефіциту серійних та проривних інновацій. Натомість США та КНР мають більш активні стратегії глобального лідерства та більшу концентрацію капіталу у цифровому секторі.

Фокусуючи увагу на особливостях ЄС у забезпеченні цифрового прогресу, потрібно звернути увагу на специфіку правового регулювання ІКТ та ЦТ. ЄС вперше у світі розробив ризик-орієнтовану модель регулювання штучного інтелекту (ШІ); Європа більше фокусується на правах людини, етиці, безпеці, виробленні чітких та збалансованих правил. Європейський підхід є складним, комплексним і вимогливим, тому може закласти світові стандарти цифровізації. Він забезпечує визначеність, заслуговує на довіру громадян, однак збільшує витрати на комплаєнс і гальмує інновації. Наступне – має місце значне відставання ЄС від США та КНР у прикладних розробках, проривних інноваціях та виробництві напівпровідників. Процес створення інновацій є досить повільним через низку причин: відсутність необхідної культури ризику, повільний трансфер знань, брак відповідної експертизи, низьку насиченість капіталом, недостатню активність малого бізнесу, слабкість взаємодії між суб'єктами, надмірну зарегульованість та менший рівень включеності у глобальні інноваційні мережі. Ці проблеми притаманні моделі інноваційного процесу та стосуються всієї системи інновацій, яка природно фрагментована у межах ЄС. Спостерігається зростання загальної кількості патентних заявок у Європейському патентному відомстві (ЄПВ) за напрямом комп'ютерних технологій: 2015 р. – 10 359; 2016 р. – 10 772; 2017 р. – 11 348; 2018 р. – 11 589; 2019 р. – 12 859; 2020 р. – 13 370; 2021 р. – 14 931; 2022 р. – 15 555; 2023 р. – 16 284; 2024 р. – 16 815. Проте апліканти цих заявок розподіляються так (2024 р.): США – 34,4%, КНР – 14,2%, Німеччина – 9,3%, Південна Корея – 8,7%, Японія – 7,8%, Франція – 4,7%, Велика Британія – 3,4%, Швейцарія – 2,8%, Нідерланди – 2,3%, решта світу – 5,4%. До того ж у 2024 р. серед 20 провідних компаній-заявників у ЄПВ у сфері ШІ лише 7 компаній походять із ЄС, а серед 10 провідних компаній-заявників у сфері квантових обчислень – тільки 5 із ЄС [15]. Тобто навіть на власному ринку країни ЄС не демонструють лідерських позицій у цифрових інноваціях. На глобальному рівні ЄС поступається у боротьбі за таланти, що стосується протидії «відтоку мізків». Про це свідчить Глобальний індекс конкурентоспроможності талантів (ГІКТ), який відображає здатність країн залучати й утримувати таланти, охоплюючи оцінку: системи освіти, ринку праці, привабливості країни для фахівців та капіталу, а також стійкості й адаптивності до ШІ. Потрібно враховувати, що країни ЄС є досить різними за рівнем розвитку та привабливістю для талантів. Умовно їх розділено на «старих» членів (Бельгія, Данія, Німеччина, Ірландія, Греція, Іспанія, Франція, Італія, Люксембург, Нідерланди, Австрія, Португалія, Фінляндія, Швеція) та «нових» (Болгарія, Чехія, Естонія, Хорватія, Кіпр, Латвія, Литва, Угорщина, Мальта, Польща, Румунія, Словенія, Словаччина). Медіанні значення ГІКТ та його складових за групами країн-членів, ЄС загалом та іншими глобальними гравцями представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Медіани ГІКТ по «старим» і «новим» країнам-членам, ЄС у цілому та деяким іншим країнам (2025 р.)

	ГІКТ ранг	Ранги країн за складовими					
		Стимулювання	Привабливості	Зростання	Утримання	Професійні та технічні навички	Навички глобальних знань
Медіана по групі «старих» країн-членів	15,5	17	16	15	14	18	21
Медіана по групі «нових» країн-членів	33	41	38	41	35	25	32
Медіана по ЄС	24	26	27	25	22	22	25
Інші країни світу							
Швейцарія	2	3	6	6	7	3	5
Норвегія	7	6	18	14	1	9	15
США	9	7	28	2	14	2	13
Австралія	10	9	8	4	12	24	14
Велика Британія	12	15	20	3	23	39	6
Канада	14	13	14	12	19	30	16
Японія	28	12	42	26	17	66	27
Китай	53	49	115	15	52	72	60

Джерело: складено і розраховано за даними [16].

Серед країн ЄС Данія, Фінляндія, Швеція, Нідерланди та Люксембург є найбільш привабливими для талантів; Ірландія, Бельгія, Австрія, Німеччина і Франція також стабільно входять до першої двадцятки світового рейтингу; решта 17 країн-членів наразі не можуть повноцінно конкурувати на глобальному рівні. Оцінки окремих складових ГІКТ чітко вказують на відставання країн ЄС за такими показниками, як професійні та технічні навички, а також навички глобальних знань. У «нових» країн-членів спостерігається значна різниця у показниках, а найбільш проблемними сферами є: стимулювання, залучення, розвиток та утримання талантів. З огляду на це, ЄС активізував політику щодо залучення ІКТ-спеціалістів з усього світу (розвиток вищої цифрової та STEM-освіти, створення платформи для сприяння міжнародному рекрутингу, укладання угод із країнами-партнерами, модернізація «Блакитної карти ЄС» (EU Blue Card), впровадження нової візової стратегії тощо).

При позитивних змінах ЄС поступається у фінансуванні передових ІКТ, особливо щодо витрат на дослідження та розробки (ДіР), а також венчурних інвестицій. Так, за обсягами інвестицій у ДіР ЄС суттєво відстає від США (2024 р., млн євро): 1) програмне забезпечення ІКТ: ЄС – 15 993, США – 276 938; 2) апаратне забезпечення ІКТ: ЄС – 32 217, США – 144 071. Також ЄС критично поступається США та КНР за кількістю

компаній, які здійснюють ДіР у секторах апаратного та програмного забезпечення ІКТ (2024 р.): 1) програмне забезпечення ІКТ: ЄС – 26, США – 153; 2) апаратне забезпечення ІКТ: ЄС – 36, США – 115. Поміж іншого, це виступає чинником «відтоку мізків», особливо серед молоді, та релокації стартапів. Тому в межах політики «Цифрового десятиліття» ЄС прагне до 2030 р. збільшити свою частку у світових технологічних «виходах» до 30% (наразі – 10%), щоб капітал реінвестувався в Європі. Завдяки підтримці з боку ЄС спостерігається зростання кількості новостворених компаній та «єдинокорів», а також прогнозується подальше збільшення венчурних інвестицій. Вартість європейської технологічної екосистеми стрімко зростає з менш ніж 1 трлн дол. США у 2016 р. до приблизно 4 трлн дол. США у 2026 р. Компанії ЄС наразі випереджають американські та китайські за темпами зростання інвестицій у ДіР [14; 17]. У звітах ЄІВ наголошується на скороченні відриву від США у промислових та спеціалізованих ІКТ. ЄС наздоганяє США за темпами впровадження ІКТ бізнесом (77% у ЄС проти 78% у США) та впровадження генеративного ШІ (37% у ЄС проти 36% у США). Однак у ЄС наразі домінують глобальні цифрові технологічні компанії США, які контролюють понад 70% хмарних послуг та є основними партнерами європейського бізнесу та державних органів. Лише 8% світових «скейлапів» базуються в ЄС (тоді як 60% – у Північній Америці). При цьому компанії з ЄС мають значні досягнення та поступово стають «європейськими чемпіонами» у сфері ІКТ; серед них: Mistral AI, Helsing GmbH, DeepL SE, Aleph Alpha, ElevenLabs, OVHcloud, STACKIT, IONOS SE, Dataiku, Black Forest Labs та SAP [18]. Формується певна відповідь на технологічні досягнення США та КНР, створюються передумови для забезпечення цифрового суверенітету та утверджується лідерство у створенні стандартів за окремими напрямками. Для продовження цього курсу ЄС фокусується на розвитку цифрової інфраструктури, енергетичного комплексу, забезпеченні доступності даних (на основі спільних просторів даних, відповідної правової бази тощо), підтримці інновацій (науки, стартапів, трансферу знань), а також на оптимізації регулювання. Однак для загального прогресу ЄС потрібно не лише наростити окремі складові, а й підвищити рівень цифрової конвергенції країн-членів. Це доцільно оцінити за допомогою Індексу розвитку ІКТ та його компонентів. Станом на 2025 р. найбільший розрив між «старими» і «новими» країнами-членами ЄС фіксується за такими показниками: частка осіб, які користуються Інтернетом; частка домогосподарств, що мають доступ до Інтернету вдома; кількість абонентів мобільного широкопasmового доступу на 100 жителів; обсяг трафіку мобільного широкопasmового Інтернету на одне підключення. Незважаючи на зростання всіх складових Індексу розвитку ІКТ по країнам ЄС у 2024–2025 рр., відмінності між країнами-членами, зокрема «старими» та «новими» членами, залишаються значними, що має і глобальне значення [19].

Потрібно зупинитися на оцінці позицій ЄС у міжнародній торгівлі ІКТ-послугами, а саме комп'ютерними та інформаційними (табл. 2). ЄС інтегрується у глобальний ринок цифрових послуг як нетто-експортер. Обсяги внутрішньої торгівлі поступаються зовнішній, однак вона є важливою для подолання залежності від імпорту.

Таблиця 2

**Внутрішній та зовнішній експорт-імпорт комп'ютерних та інформаційних послуг по ЄС,
2020–2024 рр., млн євро**

	2020	2021	2022	2023	2024
Комп'ютерні послуги					
Внутрішній експорт	121317,7	143559,6	162078,4	184162,2	208441,2
Внутрішній імпорт	72793,8	83457,4	95991,8	109476	118885
Зовнішній експорт	172889,1	213022,1	243098,3	271669,1	310932,2
Зовнішній імпорт	64235,1	69488,1	84720,1	93468,3	100656,1
Сальдо (зовнішня торгівля)	108654	143534	158378,2	178200,8	210276,1
Інформаційні послуги					
Внутрішній експорт	9306,2	11442,5	13903,3	15659,8	17564,2
Внутрішній імпорт	6632,8	7475,7	9560,1	10890,4	11627,5
Зовнішній експорт	8851,8	10621,9	11919,1	13274,1	15195
Зовнішній імпорт	5198,6	6937,3	8495,9	9363,1	10238,6
Сальдо (зовнішня торгівля)	3653,2	3684,6	3423,2	3911	4956,4

Джерело: складено автором на основі даних [17].

Динаміка показників як внутрішньої, так і зовнішньої торгівлі комп'ютерними та інформаційними послугами є позитивною, що свідчить про розвиток ЦЕ. У зовнішній торгівлі комп'ютерними послугами негативне сальдо мають: Німеччина, Бельгія, Італія, Люксембург та Мальта. Розвиток ЦЕ сприяє розширенню участі країн у світовому господарстві. Позитивну динаміку зовнішнього експорту комп'ютерних послуг демонструє більшість країн ЄС. У низки країн-членів спостерігається позитивна динаміка внутрішнього експорту комп'ютерних послуг (Нідерланди, Польща, Німеччина, Бельгія, Франція, Румунія).

Динаміка обсягів міжнародної торгівлі товарами ІКТ по ЄС (табл. 3) свідчить про відсутність нарощування зовнішнього експорту. Спостерігається зменшення імпорту ІКТ-товарів, однак негативне сальдо зберігається. Внутрішній імпорт поступається зовнішньому. Хоча внутрішній оборот товарів ІКТ перевищує зовнішній, стійкої позитивної динаміки наразі немає.

Таблиця 3

Обсяги міжнародної торгівлі ІКТ-товарами по ЄС у 2020–2024 рр., млн євро

	2020	2021	2022	2023	2024
Внутрішня торгівля					
Експорт	214619,3	240238,6	220237,3	206748,5	203186,8
Імпорт	199628,1	225744,5	207414,4	198346,2	192027,4
Сальдо	14991,2	14494,1	12822,9	8402,3	11159,4
Зовнішня торгівля					
Експорт	99178,6	101854,6	108283,9	102856,6	101944,5
Імпорт	215113,8	238633,6	223109,1	199321,7	200420,1
Сальдо	-115935,2	-136779	-114825,2	-96465,1	-98475,6

Джерело: складено автором на основі даних [17].

У зовнішній торгівлі ІКТ-товарами позитивне сальдо мають: Ірландія, Данія, Естонія, Болгарія, Швеція та Литва; негативне сальдо зафіксовано у Нідерландів, Німеччини, Чехії, Польщі, Франції, Угорщини та Іспанії. Тобто низка країн-членів залишається значно залежною від імпорту ІКТ-товарів. Найбільші обсяги зовнішнього експорту ІКТ-товарів демонструють: Німеччина, Нідерланди, Ірландія, Чехія та Франція. При цьому стабільно нарощують експорт Болгарія, Іспанія, Угорщина та Румунія. Загалом у всіх країнах-членах спостерігається збільшення масштабів зовнішньої торгівлі ІКТ-товарами на фоні розвитку ЦЕ, що підтверджує критичну важливість подолання зовнішньої технологічної залежності ЄС. У цьому контексті у 2025 р. була прийнята Міжнародна цифрова стратегія ЄС, у якій враховано підходи конкурентів до цифрового розвитку, зміну геополітичного і гео економічного ландшафту, а також сильні та слабкі сторони ЄС. Стратегія орієнтована на просування глобальних інтересів ЄС та посилення його конкурентоспроможності, безпеки та світогосподарських позицій. Передбачається розширення міжнародного партнерства у цифровій сфері, нарощування інвестицій у ІКТ та інфраструктуру, а також заходи щодо розвитку людського капіталу й потенціалу бізнесу. У внутрішньому аспекті Стратегія підтримує посилення взаємодії з приватними компаніями, науковими центрами та громадянським суспільством [14]. ЄС дедалі більше починає відігравати роль архітектора ЦЕ (екосистеми). З точки зору набуття глобального лідерства у цифровій сфері можна виокремити наступні варіанти його стратегії: 1) за рівнем самостійності: активно-самостійна (утримання лідерства власними силами у розробці інновацій, нарощування та використання виключно власного потенціалу); активно-кооперативна (самостійні дії поєднуються з активним міжнародним співробітництвом); 2) за рівнем прогресивності: лідерська (дії на межі технологічного прогресу, сфокусоване нарощування власного потенціалу); послідовна (поступальний рух за лідерами та відтворення їхніх досягнень). Найбільш вірогідною комбінацією для ЄС є поєднання активно-кооперативної та послідовної стратегій, а в окремих сферах – активно-самостійної та лідерської.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

ЦЕ ЄС розвивається у глобальному контексті й має вагомий зовнішній аспект, зумовлений впливом цифровізації на світогосподарські позиції Союзу. Глобальні умови розвитку ЦЕ наразі є досить складними та суперечливими. Відтак одним із стратегічних завдань ЄС є забезпечення цифрового суверенітету, що передбачає подолання технологічного відставання від провідних глобальних гравців. ЦТ суттєво впливає на складність, продуктивність та конкурентоспроможність економіки. У межах глобального суперництва ЄС має як сильні, так і слабкі сторони. Зокрема, ЄС відрізняється від США підходами до правового регулювання, рівнем інноваційної активності, концентрацією капіталу та обсягами венчурного інвестування. На світовому рівні ЄС часто поступається у боротьбі за таланти. Міжнародні рейтинги свідчать не лише про диспропорції між країнами-членами, а й про певне відставання від лідерів ринку. Попри те, що глобальні позиції ЄС поступово зміцнюються, критичною залишається залежність від імпорту ІКТ-товарів. Для розв'язання зовнішніх перешкод ЄС розпочав реалізацію Міжнародної цифрової стратегії, спрямованої на посилення його суб'єктності. Очікується, що зовнішня активність ЄС у цифровій сфері буде наростати, що і передбачається дослідити у перспективі.

References

1. Revenko D., Romanenkov Y., Polozova T., Lebedchenko V., Molchanova K. (2024). The Impact of Digitalization on the Economic Growth of the European Union: An Empirical Study. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*, vol. 3(13 (129)), pp. 46–56. Available at: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.304256>
2. Vărzaru A. A. (2025). The Digital Economy and Sustainable Development Goals: A Predictive Analysis of the Interconnection Between Digitalization and Sustainability in EU Countries. *Systems*, vol. 13(6), 398. Available at: <https://doi.org/10.3390/systems13060398>
3. Farrell H., Newman A. L. (2019). Weaponized Interdependence: How Global Economic Networks Shape State Coercion. *International Security*, vol. 44(1), pp. 42–79. Available at: https://doi.org/10.1162/isec_a_00351
4. Bradford A. (2023). The Battle for Technological Supremacy: The US–China Tech War. *Digital Empires: The Global Battle to Regulate Technology*. Oxford Academic, pp. 183–220. Available at: <https://doi.org/10.1093/oso/9780197649268.003.0006>
5. Li Li, Liu Lu. (2025). The global digital divide's self-reinforcing mechanism and China's solution. *China Watch*, vol. 5(39). *China-CEE Institute*. Available at: <https://china-cee.eu/2025/10/10/the-global-digital-divides-self-reinforcing-mechanism-and-chinas-solution/>
6. Azmezh S., Foster C., Echavarrri J. (2020). The International Trade Regime and the Quest for Free Digital Trade. *International Studies*

Review, vol. 22(3), pp. 671–692. Available at: <https://doi.org/10.1093/isr/viz033>

7. Zhu X. (2025). Conflict and Coordination Between Data Sovereignty and Digital Trade Liberalisation: An Analysis of Cross-Border Data Flow Policies in China and the EU. *Studies in Law and Justice*, 4(5), pp. 56–65. DOI: <https://doi.org/10.56397/SLJ.2025.10.07>

8. Yu J. (2025). A Comparative Study on Digital Trade Rules in an Era of Globalization—Take European Union, US and China as an Example. *Highlights in Business, Economics and Management*, vol. 65, pp. 560–566. DOI: <https://doi.org/10.54097/4y6dfh92>

9. Prokopyshyn O., Trushkina N. (2025). The geopolitics of cybersecurity: a comparative analysis of national strategies for digital sovereignty. *Politics & Security*, 12 (2), pp. 59–71. DOI: <https://doi.org/10.54658/ps.28153324.2025.12.2>

10. Hernández de Rojas, Félix; Rodríguez Pita, María del Pilar; Pérez Martínez, Jorge Emiliano (2025). Next Digitalization and Globalization Scenarios: The Role of Europe. *Digital innovation and transformation in uncertain times: ITS 33rd European Conference*, Edinburgh, UK. Available at: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/331274/1/ITS-E-2025-29.pdf>

11. Myachin V., Vysotskyi O. (2025). Strategic autonomy: can the eu accelerate the attainment of defence and technological independence? *European Journal of Economics and Management*, 11 (5), pp. 5–19. DOI: <https://doi.org/10.46340/eujem.2025.11.5.1>

12. Martínez-Ramil P., Bolaños-Frasquet H., Hamulák O., Kerikmäe T. (2023). A Multidimensional Understanding of EU's Digital Sovereignty. *Digital Development of the European Union* (eds: D. R. Troitiño, T. Kerikmäe, O. Hamulák). Springer, Cham, pp. 235–247. Available at: https://doi.org/10.1007/978-3-031-27312-4_15

13. Pacheco F., Velez M. J. (2025). Between Regulation and Global Influence: Can the EU Compete in the Digital Economy? *Regional Science and Environmental Economics*, vol. 2(4), 30. Available at: <https://doi.org/10.3390/rsee2040030> (accessed March 04, 2026).

14. European Commission (2026). Available at: <https://ec.europa.eu/>

15. European Patent Organisation (2026). Available at: <https://www.epo.org>

16. Global Talent Competitiveness Index 2025 (2026). *INSEAD*. Available at: <https://www.insead.edu/global-talent-competitiveness-index>

17. Digital economy and society database (2026). *Eurostat*. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/database>

18. EIB Investment Survey 2025 (2026). *European Investment Bank*. Available at: <https://www.eib.org/en/publications/20250216-econ-eibis-2025-eu>

19. ICT Development Index: Measuring digital development (2026). *International Telecommunication Union*. Available at: <https://www.itu.int/itu-d/reports>